

151. sz. Ajánlás

a migráns munkásokról

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1975. június 4-én hatvanadik ülészakára ült össze,

Figyelembe véve, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Alapokmányának előszava a Szervezet feladatává teszi, hogy védje „A munkavállalók érdekeit, amikor azok nem saját országukban vannak foglalkoztatva”, és

Felidézve a munkavállalás céljából történő bevándorlásról szóló 1949. évi (módosított) Egyezmény és Ajánlás, a migráns munkások védelméről (fejletlen országok) szóló 1955. évi Ajánlás rendelkezéseit, amelyek olyan kérdéseket tárgyalnak, mint a migráció előkészítése és szervezése, a migráns munkások és családjuk részére biztosítandó szociális szolgáltatások, különösen utazásuk előtt és alatt, az egyenlő elbánás kérdései egy sor itt tárgyalt ügyben, és a migráns munkások és családjuk tartózkodásának és hazatérésének szabályozása, és

Miután elfogadta a migráns munkásokról (kiegészítő rendelkezések) szóló 1975. évi Egyezményt, és

Figyelembe véve, hogy további normák kívánatosak a migráns munkásokkal kapcsolatban az egyenlő esélyek és egyenlő elbánás, a szociálpolitika, továbbá a foglalkoztatás és tartózkodás kérdéseiben, és,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a migráns munkásokra vonatkozóan, amely kérdés az ülészak napirendjének ötödik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy Ajánlás formájában adja közre,

a mai napon, 1975. június 24-én elfogadja az alábbi Ajánlást, amely „A migráns munkásokról szóló 1975. évi Ajánlás” néven idézhető:

1. A tagállamok a jelen Ajánlás rendelkezéseit egy következetes, a munkavállalási célú migrációt kezelő nemzetközi politika keretében valósítsák meg. Ennek a politikának úgy a származás, mind a foglalkoztatás országainak gazdasági és szociális szükségletein kell alapulnia, ne csak a rövidtávú munkaerő-szükségleteket és munkaerő-tartalékokat vegye figyelembe, hanem a migráció hosszú távú gazdasági és szociális következményeit is, a migránsok és az érintett közösségek szempontjából egyaránt.

I. EGYENLŐ ESÉLYEK ÉS EGYENLŐ ELBÁNÁS

2. Azok a migráns munkások és családtagjaik, akik törvényesen tartózkodnak egy tagállam területén, az adott tagállam állampolgáraival ténylegesen azonos egyenlő esélyekben és elbánásban részesüljenek az alábbiak tekintetében-

(a) pályaválasztási tanácsadás és munkaközvetítés;

- (b) saját választásuk szerinti szakképzés és foglalkoztatás, az ilyen képzés és foglalkoztatás személyes alkalmasságukon alapuljon, figyelembe véve a külföldön és a foglalkoztatás országában szerzett képzettséget;
- (c) szakmai előmenetel, személyes tulajdonságaiknak, tapasztalataiknak, képességeiknek és szorgalmuknak megfelelően;
- (d) foglalkoztatás biztonsága, az alternatív foglalkoztatás, kisegítő munkák és átképzés biztosítása;
- (e) azonos értékű munkáért járó azonos bér;
- (f) munkafeltételek, ideértve a munka- és pihenőidőt, a fizetett éves szabadságot, a munkavédelmi és foglalkoztatás-egészségügyi intézkedéseket, valamint a társadalombiztosítási intézkedéseket, jóléti létesítményeket és a foglalkoztatással összefüggő ellátásokat;
- (g) szakszervezeti tagság, a szakszervezeti jogok gyakorlása valamint a szakszervezetek és a munkaügyi kapcsolatokban illetékes testületek tisztségviselőivé történő választhatóság, ideértve a munkavállalók üzemi képviselői szerveit is;
- (h) bármilyen szövetkezet teljes jogú tagságához való jog;
- (i) életfeltételek, ideértve a lakásokat, a szociális szolgáltatások ellátásait, az oktatási és egészségügyi létesítményeket is.

3. Minden tagállam biztosítsa a jelen Ajánlás 2. bekezdésében lefektetett alapelvek alkalmazását minden, a hatóságok felügyelete alá tartozó tevékenységében és segítse elő ezek betartását minden egyéb tevékenységeknél, a nemzeti feltételeknek és gyakorlatnak megfelelő módon.

4. A munkaadók és munkavállalók szervezeteivel és más érdekelt szervekkel együttműködésben megfelelő intézkedéseket kell fogantatni annak érdekében, hogy-

- (a) elősegítsék azt, hogy a fent említett alapelvek a közvéleményben megértésre és elfogadásra találjanak;
- (b) megvizsgálják ezen alapelvek be nem tartásával kapcsolatos panaszokat, és békéltetés vagy más megfelelő eszköz révén biztosítsák az olyan gyakorlatok megszüntetését, amelyek ellentétben állnak ezekkel az alapelvekkel.

5. Minden tagállam biztosítsa, hogy területén való tartózkodásra vonatkozó törvényeket és rendelkezéseket úgy alkalmazzák, hogy ezen alapelvek alapján járó jogok törvényes gyakorlása ne szolgálhasson alapul a tartózkodási engedély meghosszabbításának megtagadására vagy kiutasításra, és hogy az ilyen intézkedésekkel való fenyegetéssel e jogok gyakorlását ne lehessen megakadályozni.

6. A tagállam-

- (a) a munkavállalás szabad megválasztásának, a földrajzi mobilitás egyidejű biztosítása mellett, feltételül szabhatja, hogy a migráns munkás munkavállalási céllal szabályszerűen tartózkodjon területén, két évet meg nem haladó előírt időtartamon át vagy, amennyiben törvényei és rendelkezései szerint a munkaszerződéseket két évnél rövidebb, meghatározott időtartamra kell kötni, azt, hogy a munkás az első munkaszerződését teljesítse;

- (b) a munkaadók és munkavállalók képviseleti szervezeteivel folytatott megfelelő konzultációk után szabályokat fogadhat el a területén kívül szerzett szakmai képesítések, ideértve az okleveleket és diplomákat is, elismeréséről;
- (c) meghatározott foglalkozásokban és hivatalokban korlátozhatja az alkalmazást, amennyiben ez államérdekből kívánatos.

7. (1) Annak érdekében, hogy a migráns munkások és családjaik teljes mértékben élhessenek jogaikkal és lehetőségeikkel a foglalkoztatás és egyes szakmák tekintetében, a munkaadók és a munkavállalók képviseleti szervezeteivel konzultálva, intézkedéseket kell tenni, szükség szerint,

- (a) tájékoztatásukra, lehetőleg anyanyelvükön vagy általuk ismert nyelven, a nemzeti törvények és gyakorlat alapján az őket megillető jogokról a jelen Ajánlás 2. bekezdésében szereplő kérdéseket illetően;
- (b) ismereteik fejlesztésére a foglalkoztató ország nyelvében vagy nyelveiben, amennyiben ez a fizetett munkaidő alatt lehetséges ;
- (c) általában, beilleszkedésük elősegítésére a foglalkoztató ország társadalmába, valamint a migráns munkások és családjuk segítésére és arra való ösztönzésére, hogy megőrizték nemzeti és etnikai azonosságukat és kulturális kapcsolataikat a származás országával, ideértve azt a lehetőséget is, hogy gyermekeik anyanyelvi ismereteket szerezhessenek.

(2) Abban az esetben, ha a tagállamok egymás között megállapodást kötöttek a munkavállalók kollektív toborzása tárgyában, közösen tegyék meg a szükséges intézkedéseket, még a migráns munkásoknak származási országukból történő elutazása előtt, annak érdekében, hogy bevezessék őket a foglalkoztatás országa nyelvének ismeretébe, valamint megismerjék annak gazdasági, szociális és kulturális környezetét.

8. (1) Azon intézkedések veszélyeztetése nélkül, melyek arra irányulnak, hogy a migráns munkások és családjaik a vonatkozó törvényekkel és rendelkezésekkel összhangban lépjenek az ország területére és ennek megfelelően kerüljenek alkalmazásra, azokban az esetekben, amikor ezeket a törvényeket és rendelkezéseket nem tartották be, a lehető leghamarabb döntést kell hozni annak érdekében, hogy a migráns munkás tudomást szerezhessen arról, hogy helyzete rendezhető-e vagy sem.

(2) Azon migráns munkás részére, akinek helyzete rendezésre került, biztosítani kell mindazon jogokat, melyeket a jelen Ajánlás (2) bekezdésével összhangban, a tagállam területén szabályszerűen tartózkodó migráns munkások élveznek.

(3) Ha a migráns munkások helyzete nem került rendezésre vagy nem rendezhető, a migráns munkások és családtagjaik részére biztosítani kell az egyenlő elbírálást azon jogok tekintetében, amelyek jelenlegi és múltbeli munkaviszonyukból bérézés, a társadalombiztosítás és egyéb ellátások, valamint a szakszervezethez való tartozás és a szakszervezeti jogok gyakorlása tekintetében illetik meg őket.

(4) Az előző albekezdésben említett jogokkal kapcsolatos vita esetében a munkavállaló számára lehetővé kell tenni, hogy ügyét, akár személyesen, akár képviselője útján, az illetékes szervnél bejelentse.

(5) Kiutasításuk esetén a költségek nem terhelhetik a munkavállalót vagy családját.

II. SZOCIÁLPOLITIKA

9. Minden tagállam, a munkaadók és munkavállalók képviseleti szervezeteivel konzultálva, alakítson ki és valósítson meg olyan, a nemzeti feltételeknek és gyakorlatnak megfelelő szociálpolitikát, amely képessé teszi a migráns munkásokat és családtagjaikat arra, hogy részesedjenek az állampolgárok számára biztosított előnyökben, figyelembe véve, az egyenlő esélyek és elbánás elvének sérelme nélkül, azon sajátos szükségleteiket, amelyek fennállnak, amíg teljesen be nem illeszkedtek a foglalkoztatás országa társadalmába.

10. Annak érdekében, hogy ez a politika a lehető legmesszebbmenőkig megfeleljen a bevándorló munkások és családtagjaik tényleges szükségleteinek, e politikának alapját elsősorban egy olyan vizsgálat kell, hogy képezze, amely a tagállam viszonyain túlmenően kiterjed a bevándorló munkás származási országának viszonyaira is.

11. Ez a politika vegye figyelembe azt a szükségességet, hogy a migráció társadalmi költségeit a lehető legátfogóbban és legigazságosabban ki kell terjeszteni a foglalkoztatás országának egész közösségére, és különösen azokra, akik a bevándorló munkások munkájából a legnagyobb hasznot húzzák.

12. Ezt a politikát időnként felül kell vizsgálni, ki kell értékelni és szükség esetén módosítani kell.

A. A családok újraegyesítése

13. (1) Mind a foglalkoztatás, mind a származás országainak minden lehetséges intézkedést meg kell tenniük annak érdekében, hogy elősegítsék a bevándorló munkások családjainak mielőbbi újraegyesítését. Ezek az intézkedések szükség szerint, nemzeti törvényeket és rendelkezéseket valamint két- és többoldalú megállapodásokat is bele kell érteni.

(2) A családok újraegyesítésének feltételül kell szabni, hogy a bevándorló munkás családja elhelyezéséhez rendelkezzen olyan megfelelő szállással, amely megfelel a foglalkoztatás országának állampolgárai tekintetében érvényes szokásos normáknak.

14. Az összes érdekeltet képviselőivel, különösen a munkaadókéval és a munkavállalókéval, konzultálni kell a családok újraegyesítésnek elősegítése érdekében elfogadásra kerülő intézkedésekről és ezek végrehajtása során törekedni kell együttműködésük megnyerésére.

15. A jelen Ajánlásnak a családok újraegyesítésére irányuló rendelkezései értelmében a bevándorló munkás családjához a felesége, eltartott gyermekei, apja és anyja tartoznak.

16. Annak érdekében, hogy a jelen Ajánlás 13. bekezdésének megfelelően elősegítsék a családok mielőbbi újraegyesítését, a tagállamok teljes mértékben vegyék figyelembe a bevándorló munkások szükségleteit, különösen a családokra vonatkozó lakásépítési, az ilyen lakások megszerzését segítő támogatási és a megfelelő fogadó szolgáltatásokkal kapcsolatos fejlesztési politikájukban.

17. Abban az esetben, ha egy olyan bevándorló munkáshoz, aki legalább egy év óta dolgozik a foglalkoztatás országában, nem csatlakozhat családja ebben az országban, a migráns legyen jogosult arra, hogy

- (a) azon fizetett éves szabadsága során, amelyre a foglalkoztatás országának törvényei és gyakorlata alapján jogosult, hazalátogathasson abba az országba, amelyben családja lakik, anélkül, hogy ezen országból való távolléte alatt elveszítené szerzett vagy megszerzés alatt álló jogait és, különösen, arra, hogy ezen időszak alatt ne

szüntessék meg munkaszerződését vagy ne vonják vissza a munkavállalás országába szóló tartózkodási engedélyét; vagy

- (b) családja meglátogathassa, legalább a részére jogosan járó fizetett éves szabadságnak megfelelő időtartamra.

18. Meg kell fontolni annak a lehetőségét, hogy a bevándorló munkásoknak pénzbeli támogatást nyújtsanak az előző bekezdésben említett utazáshoz vagy azt, hogy a szokásos útiköltségeket, például csoportos utazásokra vonatkozó megállapodásokkal, csökkentsék.

19. Az olyan személyek részére, akiket a munkaerő szabad áramlásáról szóló nemzetközi megállapodások alapján beengedtek, a rájuk nézve kedvezőbb rendelkezések érintetlenül hagyásával biztosítani kell a jelen Ajánlás 13-18. bekezdéseiben foglalt intézkedések kedvezményeit.

B. A bevándorló munkások egészségvédelme

20. Minden megfelelő intézkedést meg kell tenni a bevándorló munkásokat esetleg fenyegető bármely sajátos egészségügyi kockázat megakadályozása érdekében.

21. (1) Minden erőfeszítést meg kell tenni annak a biztosítására, hogy a bevándorló munkások gyakorlati képzésükkel vagy a munkával kapcsolatos egyéb előkészületekkel kapcsolatban, lehetőleg annak részeként, megfelelő képzésben és eligazításban részesüljenek a munkavédelem és a foglalkozás egészségügy terén.

(2) A bevándorló munkást ezen felül, a fizetett munkaidő alatt és közvetlenül foglalkoztatásuk megkezdése után, anyanyelvükön, vagy ha ez nem lehetséges, valamely általuk ismert nyelven, megfelelő módon tájékoztatni kell a vonatkozó törvények és rendelkezések lényeges elemeiről valamint a kollektív megállapodások azon rendelkezéseiről, melyek a munkavállalók védelmére és a baleset-elhárításra vonatkoznak továbbá a munka sajátos jellegével kapcsolatos biztonsági szabályzatokról és eljárásokról.

22. (1) A munkaadók tegyenek meg minden lehetséges intézkedést annak érdekében, hogy a bevándorló munkások teljes mértékben megértsék azokat az útmutatásokat, figyelmeztető feliratokat, jelképeket és egyéb jeleket, amelyek a munkával kapcsolatos biztonsági és egészségügyi veszélyekre vonatkoznak.

(2) Abban az esetben, ha a más munkavállalóknak nyújtott képzés vagy eligazítás a bevándorló munkások munkafolyamatokkal kapcsolatos ismereteinek hiányából, nyelvi nehézségeiből vagy egyéb okokból kifolyólag számukra nem elégséges, külön intézkedések révén kell gondoskodni teljes megértésük biztosításáról.

(3) A tagállamok fogadjanak el a jelen bekezdésben lefektetett alapelvek alkalmazását biztosító törvényeket vagy rendelkezéseket, és gondoskodjanak arról, hogy ha az ilyen tekintetben felelősséggel bíró munkaadók vagy más személyek vagy szervezetek nem tartják tiszteletben ezeket a törvényeket vagy rendelkezéseket, közigazgatási, polgárjogi és büntető rendszabályokat lehessen alkalmazni.

C. Szociális szolgálatok

23. A jelen Ajánlás 2. bekezdése rendelkezéseinek megfelelően a migráns munkások és családtagjaik részesüljenek a szociális szolgáltatások tevékenységének előnyeiből, mégpedig a foglalkoztatás országa állampolgáraitra érvényes feltételek szerint.

24. Ezen túlmenően, szociális szolgáltatások álljanak a migráns munkások és családtagjaik rendelkezésére, ezek különösen az alábbi feladatokkal legyenek megbízva -

- (a) a migráns munkásoknak és családtagjaiknak adjanak meg mindennemű segítséget a foglalkoztatás országa gazdasági, szociális és kulturális környezetéhez való alkalmazkodásban;
- (b) nyújtsanak segítséget, például tolmácsolási és fordítási szolgáltatások biztosításával, a migráns munkásoknak és családjuknak abban, hogy felvilágosításokat és tanácsokat kaphassanak a megfelelő szervektől; abban, hogy meg tudjanak felelni a közigazgatási és más formákhoz; és abban, hogy teljes mértékben kihasználhassák az oktatás, a szakképzés, a nyelvtanítás, az orvosi ellátás, a társadalombiztosítás, a lakásügy, a közlekedés, a pihenés és az ezekhez hasonló területeken rendelkezésre álló szolgáltatásokat és létesítményeket. A migráns munkások és családtagjaik lehetőleg legyenek feljogosítva arra, hogy a foglalkoztatás országának hatóságaival saját nyelvükön vagy egy általuk ismert nyelven érintkezzenek, különösen a jogi segítségnyújtás és a bírósági eljárások vonatkozásában;
- (c) segítsék azokat a hatóságokat és szerveket, amelyek felelősséggel bírnak a migráns munkások és családjaik élet- és munkafeltételeit illetően szükségleteinek azonosításában és az ezekhez való alkalmazkodásban;
- (d) adjanak tájékoztatást és, ahol helyénvaló, útmutatást a migráns munkásokkal kapcsolatos szociálpolitikája kidolgozásában, végrehajtásában és értékelésében az illetékes hatóságok részére;
- (e) adjanak tájékoztatást a munkatársak, a művezetők és a felügyelők részére a migráns munkások helyzetével és problémáival kapcsolatosan.

25. (1) A jelen Ajánlás 24. bekezdésében említett szociális szolgáltatásokat nyújthatják a hatóságok, az elismert közhasznú szervezetek vagy szervek, vagy ezek valamilyen társulása, a nemzeti feltételeknek és gyakorlatnak megfelelően. A hatóságokra hárul a teljes felelősség azért, hogy ezek a szociális szolgáltatások a migráns munkások és családjaik rendelkezésére álljanak.

(2) Teljes mértékben ki kell aknázni azokat a szolgáltatásokat, amelyeket a hatóságok, szervezetek és szervek biztosítanak a foglalkoztatás országa állampolgárai - beleértve a munkaadók és a munkavállalók szövetségeit is - részére nyújtanak vagy nyújthatnak.

26. Minden tagállam tegye meg az összes szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a jelen Ajánlás 24. bekezdésében előírt szociális szolgáltatásokra elegendő anyagi eszköz és megfelelően kiképzett személyzet álljon rendelkezésre.

27. Minden tagállam segítse elő az együttműködést és koordinációt a területén működő különböző szociális szolgálatok, és ahol helyénvaló, ezen szolgálatok és más országok hasonló szolgálatai között, azonban ezen együttműködés és koordináció nem mentesíti az államokat e területen viselt felelősségük alól.

28. Információ- és tapasztalatcsere érdekében minden tagállam szervezzen időszaki találkozót vagy ösztönözze ezek szervezését országos, regionális vagy helyi szinten, vagy, ahol ez helyénvaló, a gazdasági aktivitás azon ágazatában, ahol nagy számban foglalkoztatnak migráns munkásokat. A foglalkoztatás más országaival és a migráns munkások származás szerinti más országaival folytatott információ- és tapasztalatcsereket is figyelembe kell venni.

29. Valamennyi érdekelttel, és különösen a munkaadók és a munkavállalók képviselőivel, konzultálni kell a kérdéses szociális szolgálatok megszervezésével kapcsolatosan és, a kitűzött célok elérése érdekében, törekedni kell együttműködésük megnyerésére.

III. FOGLALKOZTATÁS ÉS TARTÓZKODÁS

30. A migráns munkásokról szóló 1949. évi (módosított) Ajánlás 18. bekezdésének rendelkezéseivel összhangban, amely szerint a tagállamok a lehetőséghez képest tartózkodjanak attól, hogy egy, a területükön szabályszerűen tartózkodó migráns munkást a létfenntartási eszközök hiánya vagy a munkaerőpiac helyzete miatt kiutasítsanak területükről, az ilyen migráns munkás munkájának elvesztése önmagában ne vonja magával tartózkodási engedélyének visszavonást.

31. A migráns munkás részére, amennyiben munkáját elveszítette, elegendő időt kell biztosítani arra, hogy más munkát találjon, ez feleljen meg legalább annak az időtartamnak, amelynek során az illető munkanélküli segélyre jogosult; a tartózkodási engedélyt ennek megfelelően meg kell hosszabbítani.

32. (1) Az olyan migráns munkás részére, aki munkaviszonyának megszüntetése miatt, a rendelkezésre álló lehetőségek keretében, fellebbezéssel élt, biztosítani kell a végső döntés megszületéséig szükséges időt.

(2) Abban az esetben, ha a munkaviszony megszüntetése indokolatlannak bizonyult, a migráns munkás, a belföldiekkel azonos feltételek szerint, legyen jogosult állásába történő visszahelyezésre, a munkabérveszteség után járó kártalanításra vagy a munkaviszony indokolatlan megszüntetéséből eredő jövedelemveszteség után járó más kifizetésre, vagy új munkahelyen történő munkába állásra, a kártérítési jog fenntartásával. Amennyiben állásába nem helyezik vissza, elegendő időt kell biztosítani számára ahhoz, hogy más munkát találjon.

33. Azon migráns munkás számára, akinek ügyében kiutasítási határozatot hoztak, biztosítani kell a fellebbezési jogot a közigazgatási szervnél vagy a bíróságnál, a nemzeti törvényekben vagy rendelkezésekben előírt feltételekkel összhangban. A fellebbezésnek felfüggesztő hatállyal kell bírnia a kiutasítási határozat végrehajtására, amennyiben nem állnak fenn a nemzetbiztonság és a közrend védelmére vonatkozó alaposan megindokolt követelmények. A migráns munkás ugyanazzal a joggal rendelkezik jogi segítség igénybe vételéhez, mint a hazai munkások, továbbá lehetőséget kell részére biztosítani tolmács segítségének igénybe vételéhez.

34. (1) Az a migráns munkás, aki elhagyja a foglalkoztatás országát, tartózkodásának jogszerűségétől függetlenül jogosult-

- (a) a teljesített munkáért járó, bármely kifizetetlen bérre, beleértve a szokásosan járó végkielégítést is;
- (b) bármely foglalkozási sérülés alapján esedékessé válható ellátásra;
- (c) a nemzeti gyakorlatnak megfelelően-
 - (i) bármely megszerzett, de fel nem használt szabadság utáni kártalanításra;
 - (ii) bármely olyan társadalombiztosítási járulék visszatérítésére, amely a nemzeti törvények vagy rendelkezések vagy nemzetközi megállapodások alapján nem

biztosít jogosultságot vagy nem fog ilyet biztosítani; ahol a társadalombiztosítási járulékok nem biztosítják az ellátásra való jogosultságot, minden erőfeszítést meg kell tenni a migráns munkások jogait védő két-, vagy többoldalú megállapodások megkötése érdekében.

(2) Abban az esetben, ha a jelen bekezdés (1) albekezdésében említett igények vitatottak, a migráns munkás rendelkezzen azzal a lehetőséggel, hogy az illetékes szerv előtt képviseltesse magát és a jogi segítség tekintetében a belföldiekkel azonos egyenlő elbánást élvezzen.